

Mnenje dijakov o letošnjem predmaturitetnem preizkusu znanja

Izvleček

Latinščina je na maturi v Sloveniji prisotna že od leta 1994. Člani RMK¹ so pripravili raznolike tipe nalog, ki naj bi kvalitetno preverile dijakovo znanje latinščine. Toda pogosto se zgodi, da dijaki drugače dojemajo težavnost nalog kot strokovne komisije.

Abstract

The Latin Matura exam has been present in Slovenia since 1994. The members of the National Matura Committee have prepared various types of exercises, which should successfully check the students' knowledge of Latin. However, it can happen quite often that students perceive the difficulty of the tasks differently from the committee of experts.

Maturitetni izpit iz latinščine se je v Sloveniji dobro uveljavil, saj se izvaja že od začetka mature leta 1994. RMK skoraj vsako leto malce spremeni določene tipe nalog, za katere se izkaže, da mogoče niso najbolj primerne za maturitetni izpit. Toda mene niso zanimali uradni rezultati, ampak osebno mnenje letošnjih maturantov. Zato sem dijake in učitelje povprašala o njihovem mnenju o letošnjem predmaturitetnem preizkusu znanja iz latinščine in kakšna se jim zdi latinska matura na splošno.

Na anketo je odgovorilo 35 dijakov iz Gimnazije Poljane, Prve gimnazije Maribor ter Škofijske gimnazije iz Vipave. Podobno anketo so dobili tudi učitelji teh treh šol. V sledečih grafih so prikazani odgovori dijakov, medtem ko sem odgovore učiteljev samo komentirala.

1. GRAFIČNI PRIKAZ

Pri prvem vprašanju so dijaki morali opisati splošen vtis, ki so ga dobili pri reševanju letošnjega predmaturitetnega preizkusa. 69 % (24)² dijakov meni, da je bila slovnična enota težka, prevodna enota se je zdela težka 31 % (11) dijakov, medtem ko se 49 % (17) nagiba k mnenju, da je bila prevodna enota srednje lahka.

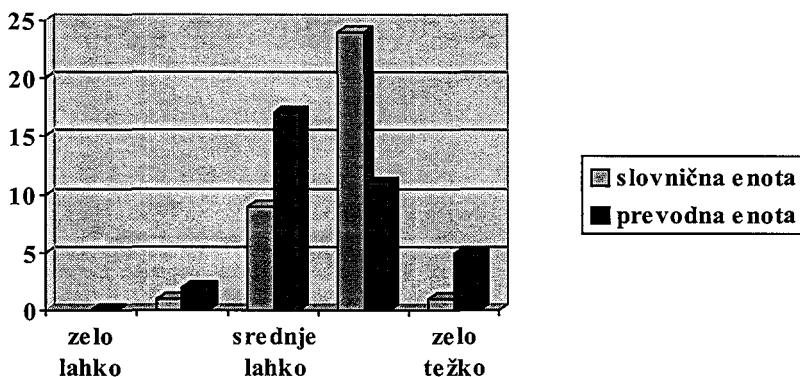
Učitelji so bolj enotnega mnenja: slovnična in prevodna enota se zdita

¹ Republiška maturitetna komisija

² V oklepajih so navedene absolutne vrednosti (i.e. število dijakov).

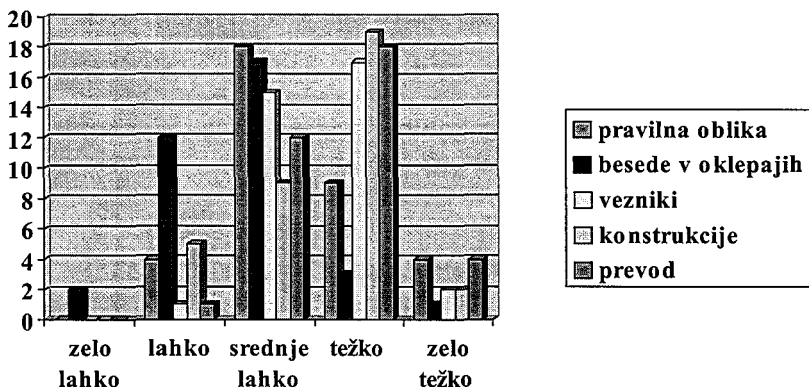
Graf 1:

Število dijakov

Graf 2:

Število dijakov

večini srednje lahki. Prav tako so vsi mnenja, da sta obe enoti primerljivi z lanskoletno maturo.

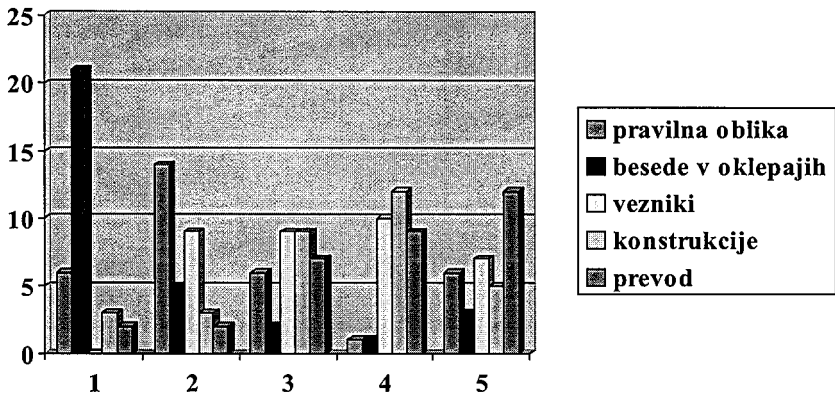
Pri drugem vprašanju so morali oceniti stopnjo težavnosti posameznih nalog slovnice enote. Kot je razvidno iz grafa 2, se 51 % (18) dijakov zdi prva naloga, kjer so morali izbrati pravilno obliko, srednje lahka, 49 % (17) meni isto o postavljanju besed v oklepajih v pravilno obliko. Pri vstavljanju pomensko najustrežnejšega veznika so dijaki omahovali med tem, da je naloga srednje lahka - 43 % (15) in težka - 49 % (17). Zadnji dve nalogi sta se zdeli težki več kot polovici dijakov: spreminjanje stavčnih

konstrukcij je težko 54 % (19) dijakov, prevajanje iz slovenščine v latinščino pa 51 % (18).

Učiteljem se zdita težki dve nalogi: izbiranje pravilne oblike in izbira veznikov. Ostale tri naloge se jim zdijo srednje lahke.

Graf 3:

Število dijakov

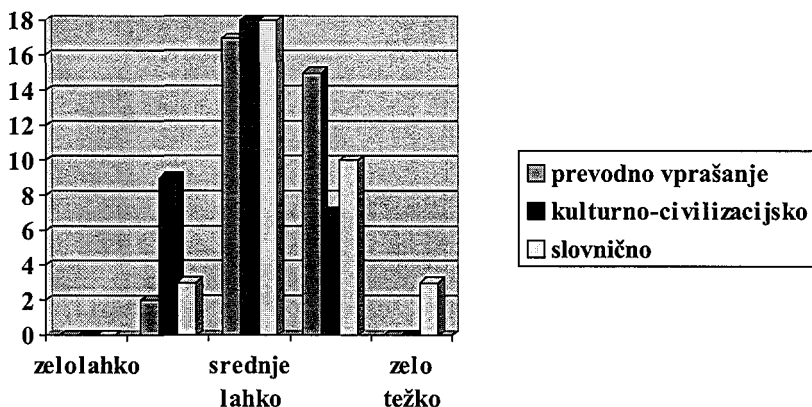
Pri naslednjem vprašanju so bili dijaki naprošeni, naj uredijo posamezne naloge slovnične enote glede na stopnjo težavnosti na tak način, da označijo naloge s številkami od 1 do 5 (1- najlažja naloga in 5- najtežja). Iz grafa 3 lahko razberemo, da večinoma niso bili enotnega mnenja o tem, kaj je lahko in kaj težko.

Dobro so razvidni nekateri ekstremni rezultati: kar 60 % (21) dijakov meni, da je postavljanje besed v oklepajih v pravilno obliko najlažje, medtem ko jih 34 % (12) ocenjuje prevod v latinščino kot najtežji del slovnične enote. 40 % (14) dijakov je označilo nalogo izbiranja pravilne oblike kot lahko. Pri izbiranju pomensko najustrežnejšega veznika so dijaki najbolj neenotni: 26 % (9) jih zagovarja mnenje, da je naloga lahka oziroma srednje lahka, 29 % (10) dijakov jo označuje s četrto stopnjo težavnosti (i.e. kot težko), 20 % (7) pa ji daje celo najvišjo stopnjo težavnosti. Spreminjanje stavčnih konstrukcij po navodilih v oklepaju je večinoma dobilo četrto stopnjo težavnosti - 34 % (12) ali tretjo stopnjo težavnosti - 26 % (9).

Podobno kot dijaki, so tudi učitelji mnenja, da je postavljanje besed v oklepajih v pravilno obliko najlažja, prevod v latinščino pa najtežja naloga.

Graf 4:

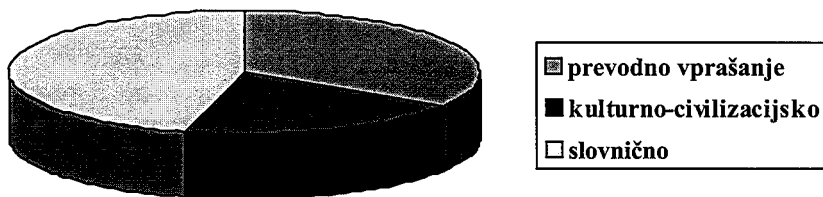
Število dijakov

Dijake sem tudi povprašala o njihovem mnenju o ustnem delu latinske mature, čeprav to ni bil del predmaturitetnega preizkusa. Iz grafa 4 je razvidno, da se približno polovici zdijo vsa tri vprašanja srednje lahka: prevodno vprašanje - 49 % (17), kulturno-civilizacijsko - 51 % (18), slovnično vprašanje - 51 % (18). Veliko jih tudi meni, da so ustna vprašanja težka: s četrto stopnjo težavnosti (i.e. kot težko) je označilo prevodno vprašanje 43 % (15) dijakov, slovnično pa 29 % (10). Kulturno-civilizacijsko vprašanje ne skrbi preveč 26 % (9) dijakov, saj menijo, da je lahko, 9 % (3) je groza slovničnega vprašanja. Nikomur se ustna vprašanja ne zdijo zelo lahka.

Učitelji imajo razdeljena mnenja: prevodno vprašanje se jim zdi težko, kulturno-civilizacijsko srednje lahko, pri slovničnem niso enotni.

Graf 5:

Graf 5 prikazuje, kateremu izmed treh vprašanj ustnega dela bi se dijaki najraje odpovedali, če bi imeli možnost, da odgovarjajo na samo dve vprašanji.

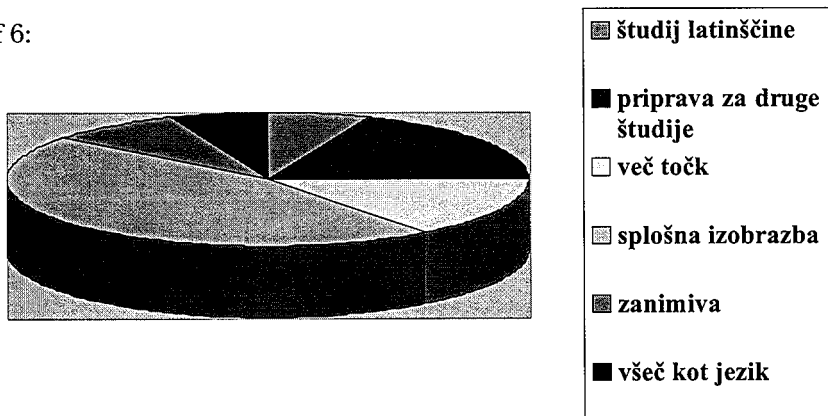
34 % (12) ni najbolj navdušenih nad prevodnim vprašanjem. Nekateri menijo, da je prevod njihova šibka točka, se preverja že na pisnem delu mature, je premalo časa za kvaliteten prevod in da se nanj ni možno vnaprej dobro pripraviti (i.e. naučiti na pamet).

20 % (7) ne ležijo kulturno-civilizacijske vsebine. Moti jih, da je snov zelo obsežna in ni del pisnega preizkusa. Sicer se jim zdi to zanimivo, vendar bi brez tega vprašanja lahko prihranili ogromno časa.

Največ dijakov - 46 % (16) si ne želi slovničnega vprašanja. Večina svoje mnenje zagovarja s tem, da se slovnica podrobno preverja že na pisnem delu. Zdi se jim težko natančno definirati posamezna slovnična pravila, medtem ko jih znajo uporabiti v stavku. Neka dijakinja utemeljuje svoj odgovor na zelo nenavaden način. Pravi, da je to pač »ženska intuicija«, čeprav na žalost ni razložila bolj podrobno, kaj misli s to izjavo.

Učitelji bi se odpovedali prevodnemu ali slovničnemu vprašanju. V obeh primerih utemeljujejo svoj odgovor z dejstvom, da se obe snovi preverjata že v pisnem delu.

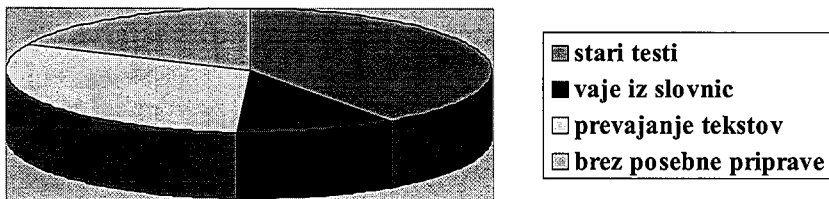
Graf 6:

Pri sledečem vprašanju so dijaki lahko obkrožili več kot en odgovor.

Na vprašanje, zakaj so se odločili, da vzamejo latinščino na maturi, je 63 % (22) dijakov odgovorilo, da se jim zdi pomembna za splošno izobrazbo. 26 % (9) jih meni, da jim lahko pomaga pri njihovem nadaljnjem študiju na univerzi (npr. pravo, medicina). Trije nameravajo latinščino študirati, nekaterim se zdi zanimiva in izziv - 11 % (4), ter jim je všeč kot jezik - 9% (3). Presenetljivo jih 20 % (7) meni, da lahko pri latinščini dobijo več točk kot pri kakšnem drugem izbirnem predmetu.

Graf 7:

Dijaki se doma pripravljajo na različne načine. 63 % (22)³ jih predeluje stare maturitetne teste, 49 % (17) prevaja latinske tekste, nekateri si zraven pomagajo z vajami iz različnih slovnice (4 dijaki iz Maribora s šolsko interno slovnico). 29 % (10) dijakov se ne pripravljajo posebej, saj menijo, da dovolj vaj naredijo že v šoli, poleg tega jim zmanjkuje časa za poglobljen študij.

Učitelji so s svojimi odgovori potrdili, da se v šoli pripravljajo na enak način: predelujejo stare maturitetne teste, delajo slovnične vaje ter prevajajo latinske tekste, ki jih poleg tega tudi analizirajo.

2. OPISNI ODGOVORI

Dijaki

a) Dobre strani latinske mature so po mnenju dijakov naslednje:

- nudi globlji vpogled v latinski jezik in rimsko kulturo (18)⁴,
- pripomore k splošni izobrazbi (13),
- dobiš podlago za nadaljnji študij (9),
- pomaga pri razumevanju romanskih jezikov (6),
- matura je pripravljena na podoben način kot šolski testi (2),
- preverja znanje, ki ga naj bi ga pridobil dijak v štirih letih učenja (2),
- pridobiš neko natančnost in doslednost (1),
- boljše poznavanje slovenske slovnice (1),
- pri prevodu je ponavadi podana kakšna zanimiva in zabavna zgodba (1).

b) Slabe strani latinske mature so:

- preveč snovi (in s tem povezane priprave) (7),
- prevelik poudarek na slovnici (5),

³ Dijaki so lahko obkrožili več možnih odgovorov.

⁴ Število dijakov, ki so podali določen odgovor.

- ocenjevanje prevoda je preveč »omejeno« (i.e. premalo priznani prevodi, ki se razlikujejo od prevoda ocenjevalne komisije) (4),
- pomanjkanje učbenikov in vadnic (npr. zbirka starih maturitetnih nalog) (4),
- premalo časa (4),
- na latinščino se je težje pripraviti kot na žive jezike (3),
- prevelik poudarek na prevodu iz slovenščine v latinščino (v resničnem življenju večinoma beremo originalne tekste) (2),
- preveč možnih točk pri prevodnem delu (48 % na OR, 40 % na VR) (1),
- lažje je pokazati luknje iz slovnice preteklih let kot ljubezen do predmeta (1).

Učitelji:

a) Dobre strani latinske mature so po mnenju učiteljev naslednje:

- nudi globlji vpogled v latinski jezik in rimsko kulturo ter književnost (2),
- dobiš podlago za nadaljnjo rabo latinščine (1).

b) Slabe strani latinske mature so:

- je malce predolga (1),
- skušnjava za profesorja, da bi se preveč prilagajal vsebinam, ki pridejo v poštev na maturi (1).

3. ZAKLJUČEK

In kaj dijaki menijo o letošnjem predmaturitetnem preizkusu? Po pričakovanjih se jim naloge nikakor ne zdijo prelahke, ampak večinoma omahujejo med tem, da so precej lahke ali težke. Presenetilo me je, da kar 54 % dijakov meni, da je spreminjanje stavčnih konstrukcij po navodilih v oklepaju zelo težko. Naloga se mi namreč zdi precej vodena, tako da se lahko nanjo dobro pripravljajo v šoli in doma. 51 % jih je mnenja, da je prevod iz slovenščine v latinščino najtežji. Sicer je ta naloga res dosegla največjo oceno težavnosti, vendar sem pričakovala še višji procent. Pri prevodu morajo dijaki prepoznati ustrezne slovnične konstrukcije, ne da bi jih na to opozarjal kakšen poseben komentar. Zato se mi zdi, da morajo dijaki pri tem delu pisnega preizkusa pokazati največ samostojnosti in smisla za jezik. Pri odgovorih na vprašanje, kjer so bili dijaki naprošeni, naj uredijo posamezne naloge slovnične enote glede na stopnjo težavnosti, se iz grafa

3 dobro vidi, da je latinska matura sestavljena zelo kvalitetno. Dijaki so namreč zelo različnega mnenja o tem, kaj je najlažje in kaj najtežje. To pomeni, da vsak posamezen dijak lahko najde tip naloge, ki mu najbolj ustreza in se lahko tam še posebej izkaže. Splošno gledano, lahko rečem, da torej matura na latinščini ni tako težka, da je dijaki ne bi mogli dobro opraviti, kljub temu, da se jim naloge zdijo težke. Jasno je, da noben dijak ne bo rekel, da je matura lahka, toda če bi bil kakšen tip naloge res zelo težak, bi to pokazal rezultat analize grafa 3. Ker so rezultati zelo raznoliki, lahko z gotovostjo trdim, da so tipi nalog na latinski maturi povsem primerni in ustrezajo raznolikim zmožnostim in željam dijakov.

Pri ustnem delu sem pričakovala, da bi se dijaki najraje izognili slovničnemu vprašanju, saj tudi pri sodobnih jezikih ne marajo teoretičnega dela slovnice, ampak imajo raje bolj praktično uporabo slovnice, kar lahko pokažejo na pisnem delu. Razumem tudi njihovo pomanjkanje interesa za prevodno vprašanje (s tem so obremenjeni že na pisnem delu), presenetilo pa me je tistih 20 % dijakov, ki ne mara kulturno-civilizacijskih vsebin. Osebnostno se mi zdi to zelo zanimivo, vendar so mi odprli pogled še na drugo plat - snovi je res veliko in tako malo časa. Na latinski maturi je približno 90 % snovi posvečeno slovnici in prevodom, tako da se dijakom ne zdi vredno izgubljati časa z majhnim delčkom izpita, čeprav zna biti zelo zanimivo. Racionalno gledano, lahko rečem, se morajo za slovnico in prevodno vprašanje ustnega dela res učiti zelo malo, saj vsak dijak, ki opravi pisni del mature, pozna vsaj majhen del teorije in tako ne potrebuje veliko časa za priklic teh podatkov v spomin in za ureditev v nek sistem.

Kot dobre strani latinske mature so dijaki večinoma navajali ustaljena mnenja: pripomore k splošni izobrazbi, dobiš podlago za nadaljnji študij ter nudi globlji vpogled v latinski jezik in rimsko kulturo. Zanimiv se mi je zdel odgovor nekega dijaka, ki meni, da omogoča boljše poznavanje slovenske slovnice, s čimer se popolnoma strinjam.

Pri slabih straneh latinske mature sem pričakovala, da se bodo dijaki pritoževali nad težavnostjo in prevelikim obsegom snovi. Podobne odgovore bi verjetno dobili tudi pri drugih predmetih, saj se dijakom danes na splošno zdi, da šola zahteva od njih preveč znanja o vsem. Presenečena sem bila nad njihovim nezadovoljstvom nad prevodom iz latinščine v slovenščino. Jezi jih, da je preveč možnih točk pri tem delu (48 % na OR in 40 % na VR), saj trdijo, da pri prevodu nimajo preveč svobode. Prepričani so namreč, da mora njihov prevod skoraj popolnoma ustrezati predlaganemu prevodu ocenjevalne komisije. To sicer ni res, a mogoče se ne zavedajo, da njihovi prevodi včasih pomensko ne ustrezajo originalu (i.e. prevajajo preveč površno in samo približno originalu). Zelo se strinjam z njihovim pritoževanjem nad pomanjkanjem ustreznih zbirk nalog za matura, saj so pri ostalih predmetih navajeni, da imajo na razpolago ogromno različnih

učbenikov in vadnic, ki so sestavljene prav za potrebe mature (npr. pri angleščini). Sicer pri pouku predelujejo stare maturitetne teste, a večina hoče še kaj več za bolj samostojno delo.

Učitelji so o dobrih straneh mature enakega mnenja kot dijaki. Navedli pa so problem, s katerim se ubadajo tudi učitelji ostalih maturitetnih predmetov: lahko te hitro premaga skušnjava, da bi se preveč prilagajal vsebinam, ki pridejo v poštev na maturi. Vsak učitelj si namreč želi svoje dijake kar najbolje pripraviti na maturo, da bi dosegli čim boljši rezultat, saj imajo občutek, da se s tem preverja tudi njihova strokovna in pedagoška usposobljenost. To sicer večinoma ni res, a tako meni tudi veliko ravnateljev, staršev in dijakov in zato se skušajo prilagoditi temu trendu.

BIBLIOGRAFIJA

Predmetni izpitni katalog za maturo leta 2003 - latinski jezik. 2001. Ljubljana: Državni izpitni center.

The Latin Matura Exam

Summary

In students' opinion the tasks of this year's Pre-Matura exam are neither too easy nor too difficult. 51 % of the students claim that the translation from Slovene to Latin is the most difficult task, which is not surprising. The students have to recognise the appropriate grammatical constructions without the help of any comments. In this way they can show their autonomy in the use of the language. Very high quality of the Latin Matura exam tasks can be clearly seen from graph 3. Namely, the students have quite different opinions on which task is the most difficult and which one the easiest. This means that each student can find the type of a task that suits them most and so they can excel in that particular area. At the oral part of the exam 46 % of the students would like to eliminate the grammar question, as they find it difficult to define grammar rules precisely, while they do not have any problems using them in a sentence. Quite surprisingly there are 20 % who dislike the question from culture and civilisation. Their main argument is that in this way they would be able to save a lot of time and so concentrate on other areas. According to the students, the good points of the Latin Matura exam are: a better insight into Latin language and Roman culture, and a good foundation for further study at the university. As far as the bad points of the exam are concerned, they mostly complain about the translation from Latin to Slovene, as they believe they

do not have a lot of freedom in translating. They also wish there were more books with different types of Matura exercises. Teachers mainly agree with their students, but they also pointed out a certain problem: it can be quite tempting to deal only with the topics appearing at the Latin Matura exam and eliminate all others. Namely, every teacher wants to prepare their students for the exam in the best possible way, as they feel their pedagogical and professional skills are tested too.

Naslov:

Tea Dolenc

Iška Loka 28

SI-1292 Ig

e-mail: tea.dolenc@siol.net